

Περίληψη

Επαναστατικά κινήματα στη Μακεδονία και την Κρήτη

Στα χρόνια της βασιλείας του Όθωνα διαδόθηκε η «Μεγάλη Ιδέα», δηλαδή η επέκταση των συνόρων του ελληνικού κράτους και η απελευθέρωση των υπόδουλων Ελλήνων που εξακολουθούσαν να ζουν κυρίως στην Οθωμανική Αυτοκρατορία.

Στη Μακεδονία και στην Κρήτη οι επαναστατικές ενέργειες ήταν πολλές.

Τα κυριότερα επαναστατικά κινήματα που εκδηλώθηκαν στη Μακεδονία ήταν δύο:

- Το πρώτο κατά το 1854 με πρωταγωνιστές τους έμπειρους οπλαρχηγούς Θεόδωρο Ζιάκα και Τσάμη Καρατάσο.
- Το δεύτερο εκδηλώθηκε το 1878, όπου Έλληνες επαναστάτες από την ελεύθερη Ελλάδα και τη Μακεδονία κήρυξαν την ένωσή τους με το ελληνικό κράτος. Στο Λιτόχωρο της Πιερίας με την καθοδήγηση του λοχαγού Κοσμά Δουμπιώτη και τη βοήθεια του Επισκόπου Κίτρους Νικολάου εθελοντές αντιμετώπισαν τις τουρκικές δυνάμεις.

Και στις δύο περιπτώσεις όμως είτε με τη μεσολάβηση των Μεγάλων δυνάμεων είτε με την πίεση των Τούρκων, οι επαναστάτες νικήθηκαν και διασκορπίστηκαν.

Τη Μακεδονία διεκδικούσε και η Βουλγαρία. Η ελληνική κυβέρνηση όμως επικαλέστηκε την επανάσταση στη Μακεδονία και πέτυχε, στο Συνέδριο του Βερολίνου (Ιούλιος του 1878), να πείσει τις Μεγάλες Δυνάμεις ώστε να παραμείνει η Μακεδονία ως επαρχία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και να μην παραχωρηθεί στη Βουλγαρία.

Παρακινήμενη από την προσάρτηση των Επτανήσων στο ελληνικό κράτος, επαναστάτησε το 1866 και η Κρήτη ζητώντας να ενωθεί με την Ελλάδα. Η Κρητική Επανάσταση που κορυφώθηκε με το ολοκαύτωμα στο Αρκάδι (οι πολιορκημένοι, για να μην αιχμαλωτιστούν από τους Τούρκους, ανατινάχθηκαν) δεν είχε καλύτερη τύχη. Το ελληνικό κράτος αναγκάστηκε μάλιστα να πληρώσει αποζημίωση στο Σουλτάνο.

Το 1896, Μακεδονία και Κρήτη εξεγέρθηκαν ταυτόχρονα, αλλά χωρίς επιτυχία και πάλι. Αυτή τη φορά όμως ο Σουλτάνος υποχρεώθηκε να παραχωρήσει αυτονομία στην Κρήτη. Έτσι, οι ένοπλοι αγώνες, αν και με καθυστέρηση, άρχισαν να δικαιώνονται.